

LES ARRELS DEL NOSTRE POBLE

Molí d'en Comes

El Molí d'en Comes, situat al nord del municipi, va ser el primer molí localitzat al costat del riu Tenes al llarg del seu recorregut per Lliçà d'Amunt. L'any 1253, Simó de Llor i la seva muller Berenguera van vendre el mas Ubach, de Lliçà d'Amunt, a Guillem Comes i la seva muller Maria, al seu fill Arnald i a la seva esposa Guilleuma, juntament amb un molí i altres terres; possiblement, aquell molí ja era l'actual Molí d'en Comes. Un temps més tard, concretament el 1266, el mateix Simó de Llor vengué la senyoria de l'esmentat mas Ubach, juntament amb totes les pertinences, el molí i l'aigua.

Per tant, des del segle XIII, la família Comes posseïa el Molí i l'explotava com a tal. D'aquesta manera, l'any 1403, el batlle general de Catalunya va establir l'aigua de la riera del Tenes per al funcionament del Molí d'en Comes de Lliçà d'Amunt a favor dels Comes. Aquesta concessió es va repetir l'any 1576 a favor de Jaume Comes.

De fet, la nissaga dels Comes va consolidar un patrimoni notable durant l'època medieval, i van passar a formar part de la pagesia benestant de la vall del Tenes. Mentre els Comes gestionaven el patrimoni des del seu mas, el molí era habitat per famílies de moliners, com succeïa habitualment en casos semblants.

Al llarg del segle XVI, la família Comes va continuar prosperant econòmicament, va adquirir rendes i censos, i també va avançar socialment mitjançant el matrimoni amb altres nissagues benestants de la comarca. En aquest sentit, el casament d'Antic Comes amb la pubilla del mas Ros de Lliçà d'Amunt, Margarida Ros, va suposar una ampliació notable de l'heretat.

Més transcendent, però, va ser la unió matrimonial de mitjan segle XVII entre Maria Comes, hereva del mas Comes, i Rafael Casanova, de Moià (pare del cèlebre Conseller en cap Rafael Casanova). A partir d'aquell moment, els Casanova van esdevenir els propietaris dels masos Comes i Ros i també del Molí d'en Comes. A causa d'aquest darrer patrimoni, els Casanova sovint

van haver de pledejar per a l'usdefruit de l'aigua de la riera amb els seus veïns.

Així, al final del segle XVII, s'esmenta que en aquesta zona de la vall del Tenes hi havia tres molins fariners des de temps immemorials: un anomenat d'en Viver, abans Vendrell i abans Maspons, posseït per Pere Agustí i Viver; un altre d'en Sabater, propietat de Pere Jonch, i finalment el darrer, d'en Comes, posseït per Francesc Casanova, ciutadà honorat de Barcelona. Aquests molins prenen l'aigua per moldre de la riera del Tenes mitjançant una resclosa, en virtut de l'esmentat establiment concedit pel batlle general l'any 1403.

Doncs, a finals del segle XVII, els propietaris d'aquests tres molins reclamaren que Jaume Solà, propietari del mas Paiàs, i Josep Feu, amo del mas Feu, no poguessin regar amb l'aigua que ells utilitzaven per als seus molins.

Les baralles per l'aigua no eren rares, i l'any 1724, l'intendent general de Catalunya va cridar Maria Teresa Casanova i Sala, vídua de Francesc Casanova i Comes, perquè respongués a la demanda presentada per Josep Cabot i Vendrell, propietari del molí d'en Vendrell de Santa Eulàlia de Ronçana. Segons en Vendrell, els Casanova no podien mantenir una resclosa i rec amb la qual treien aigua per dur-la al seu molí.

El molí es feia servir per a moldre cereals i llegums. L'aigua s'agafava de la riera a la resclosa de Can Font, a Santa Eulàlia, i per un rec que va fins a la bassa. L'últim moliner va ser Amadeu Relats. El molí que funcionava amb aigua es va tancar després de la Guerra Civil, els anys 1942-1944. Després, se'n va instal·lar un d'elèctric.

A la segona meitat del segle XX, Francesc Montes va adquirir una part de la finca per tal de desenvolupar el seu negoci d'extracció d'àrids, que s'ha mantingut fins a l'actualitat. Finalment, a la dècada de 1990, el mateix Francesc Montes va adquirir el Molí d'en Comes.

Façana principal del molí d'en Comes. Sota la reixa del terra, la sortida de l'aigua del carcabà.